

Всеки е чел за граф Монте Кристо. Най-известният затворник, влязъл невинен, избягал и отмъстил за цялата неправда. Красив разказ за юноши, които мечтаят за пътешествия, любов и богатство. Затворническият сюжет е препълнен с изпитания, неправди. С щастлив край и много голямо богатство. Вълнуващо.

Софийският затвор също е идеален декор за екшън филми. Намира се в центъра на града, целият е опасан от висока ограда, има бодлива тел. Страшен, очукан, пренаселен. Можеш да се разходиш и да се запознаеш с историята му. За назидание на престъпниците дори можеш да наемеш апартамент срещу него и нахално да надничаш какво правят арестантите и излежаващите присъди. Наоколо е пълно с панелки. Сюжет за нов български сериал, но без несметни богатства, нахвърлен с много точки за неспазване на човешките права.

Въпросите, които се задават, са много, пълнят от години папките за промяна, но никой не се решава да промени живота в затворите. Причината – няма желание, пари и реформи. Защото къде по-важни неща трябва да се решават. Затова и персоналът, който се грижи за реда, непрекъснато бяга, търси по-престижна работа или влиза в схеми, близки до тези, които се наказват с присъди. Много от надзирателите са със съмнителни навици, стават мулета, зареждат затворниците с необходимите стоки, влизат в тяхната орбита на връзки, контакти и обкръжение. Неотдавна бе заловен работещ в затвора, който носеше продукти, телефони и други приспособления за хиляди левове. Всички са наясно за деянията в затворите. Най-подробният доклад е на Европейската комисия. Колко му е да сложиш камери и скенери навсякъде. Да осигуриш метал-детектори, каски, щитове. Да вдигнеш самочувствието на работещите. Проблемите чукат от години.

Всеки задържан трябва да бъде обискиран няколко пъти. Няма никакви предпазни мерки срещу ХИВ вируса, хепатит, туберкулоза. Много от надзирателите нямат елементарните гумени ръкавици, които струват стотинки. Да не говорим за честите

протести в затворите. Служителите не издържат. И имат право. Напоследък поставят ясно проблемите, натрупани през годините. Някой да ги чува? Исканията им са от социален и професионален характер. Служителите от затворите във Враца, Стара Загора, Пловдив, София и други места издигат елементарни възглasi, че са гладни и жадни. У нас един надзирател отговаря за от 80 до 300 затворника. Липсва медицински персонал, лекари, психолози, психиатри. Това води до огромно натоварване и до невъзможност за ползване на отпуски, до вътрешно напрежение между персонала. Непоносимост. Да не говорим за условията на труд. В тях няма нищо европейско – почивка, хранене, хигиена, плащане на извънреден и нощен труд.

Комисията за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително отношение или наказание към Съвета на Европа изрази съжаление, че не сме премахнали наказанието „доживотен затвор без право на замяна“. Основната причина за това искане са ужасните условия за излежаващите присъди в българските затвори. Комисията оповести, че при такива условия, наказанието става нечовешко, тъй като осъденият няма надежда за освобождаване. Но не зададе важния въпрос. Как се чувстват жертвите и близките им? Дали подобряването на условията в затворите могат да върнат живота на пострадалите при тежки престъпления? Как най-безболезнено да се „помилва“ престъпника за извършеното деяние, за да може и двете страни да чувстват правдата на закона? Няма ли да стане саморазправа, ако желаещият свобода излезе преждевременно на улицата и бъде видян от близките на жертвата? Убийствата са престъпления, които не се забравят и не могат да бъдат опростени от близките. От обществото. Къде остана дискусиата по този важен проблем и защо с тези промени в Наказателния кодекс се стига след намесата на Европа? Те със сигурност не знаят за многоликите лица на престъпността у нас, за жестокостите и безнаказаността с години на важни и ужасяващи престъпления. Сестрите Белнейски и много други.

Няма ли тази поправка в Наказателния кодекс да отвори врата, порта за помилването на истински престъпници, които с държанието си да манипулират и без това несигурните отношения в затворите? И след това да започнат да извършват още по-големи престъпления? Къде е общественото мнение за ставащото в затворите и пътя за промяна? Виновни сме, че мълчим и с лека ръка отбягваме статистиката. Гузно махаме с ръка, че не ни интересува. За съжаление всеки може да стане жертва на престъпление.

Ще прочета отново „Граф Монте Кристо“. Там поне се разбира, че лошите се покаяват. Съжаляват за извършеното. Тук, у нас, липсва именно равносметката и опрощението. Затворите са безсилни да променят това явление...

Владислав Прелезов

(04.12.2012)

Източник : [Днес](#)